

Samhällsbyggnadsnämnden

Örnsköldsviks kommun
891 88 Örnsköldsvik

Säkerhetsituationen i Ulvöhamn

Återkommande incidenter i Ulvöhamn reser frågor om hur det står till med säkerhet och beredskap på Ulvön.

Ulvöarna tillhör vår yttre skärgård. När alarmering och utryckning genomförs enligt uppgjorda rutiner måste vi räkna med att inställelsetiden för räddningsbåten är ca 50 minuter och att transporttiden med öns taxibåt är ungefär densamma. Även vid livshotande tillstånd och bränder måste vi alltså räkna med att professionell personal inte nås förrän uppemot en timme.

Situationen blir bekymmersam framför allt under den intensiva turistsäsongen juni-augusti, när antalet människor som vistas på Ulvön ökar från 50 till uppskattningsvis mellan 500 och 3000, med en absolut topp under den årliga Ulvöregattan. Under perioden 15 juli – 15 augusti beräknas 100 000 personer vistas på eller passera Ulvöhamn, boende inräknade.¹ De resurser som utvecklas för boendes och besökandes trygghet måste anpassas till denna situation.

I Ulvöhamn finns ett räddningsvårn bestående av ett 25-tal frivilliga. Några av dessa är åretruntboende på Ulvön, övriga är ägare av fritidshus. Räddningsvårnet kännetecknas av ett starkt engagemang med många aktiva deltagare, hög närvaro i samband med övningar och snabb anslutning i samband med larm. Utrustning och utbildning lämnar dock en hel del att önska. Både när det gäller brandskyddet och omhändertagande av personer i samband med sjukdom och olycksfall krävs mer resurser, större professionalitet och en bättre organisering.

Ulvö kapellag vill med denna framställning informera om situationen och föreslå åtgärder.

¹ Uppgiften från Örnsköldsviks Turism

Brandskydd och brandbekämpning

I ett samhälle som Ulvöhamn med korta avstånd mellan sjöbodarna kan även ett mindre brandtillbud få katastrofala följder. Alla förstår vad detta handlar om. Bränder måste förhindras. När en brand uppstår måste den bekämpas med maximal kraft under ett inledande skede. Om detta misslyckas måste den fortsatta brandbekämpningen ske på ett sätt som förhindrar spridning. I mån av resurser måste släckning och spridningsbekämpning pågå parallellt.

Till det förebyggande arbetet hör att i kommunens lokala ordningsstadga införa förbud mot öppen eld på kajer och i närheten av sjöbodar samt att genom återkommande rådgivning öka fastighetsägarnas medvetenhet om vad som kan förorsaka brand. Avgörande för hur vi lyckas bekämpa bränder är dock hur räddningsvärnets fungerar. Det inses lätt att den professionella brandkåren kan åstadkomma mycket lite när den anländer efter uppemot en timme. Detta skärper betydelsen av räddningsvärnets inledande insatser.

Räddningsvärnets förmåga att göra det bästa i varje situation är beroende av tre saker: att det har adekvat utrustning, att det arbetar efter väl inövade scenarier som underlättar ett korrekt handlande och att utryckningarna leds och organiseras av kunnigt brandbefäl. Kapellaget och räddningsvärnets är helt överens med Örnsköldsviks Räddningstjänst om dessa saker. Från och med i år kommer ordningen för det tekniska underhållet att förbättras och tre medlemmar i Ulvö brandvärn kommer att erhålla en gratis brandbefälsutbildning på 40 timmar. En fortsatt kvalitetshöjning som bl a innefattar tätare övningar för olika typer av brandtillbud m m kan endast ske med stöd av Räddningstjänsten. Vi hoppas att Räddningstjänsten erhåller de resurser som krävs för detta.

Sprinkler

Spridning av brand till intilliggande byggnader förhindras bäst genom vattenbegjutning. För att på kort tid få ut stora vattenmängder till flera byggnader krävs en sprinkleranläggning som kan rullas ut i ett inledande skede. Sprinklern kräver en modern motorpump som ger 2-3000 l/min, att jämföra med den äldre pump som disponeras av Ulvö räddningsvärn och som enbart ger 900 l/min. En sådan anläggning förordas av Räddningstjänsten men kommunen har hittills sagt nej p g a kostnaden – ca 850 tkr. Men återigen – det handlar om att kunna göra kraftfulla insatser i brandförloppets inledande fas så att en katastrof undviks.

Trygghet vid sjukdom och olycksfall

Även när det gäller insatser vid sjukdom och olycksfall på Ulvön måste man ta höjd för en situation som råder under den intensiva turistsäsongen, när flera sådana händelser inträffar varje säsong. Vid varje sådan incident är det viktigt att vi snabbt kan åstadkomma en korrekt behandling. I allvarliga fall måste personen transporteras till fastlandet, något som i brådskande situationer måste ske med öns taxibåt eller med privatbåt. Även i detta fall är inställelsetiden för Räddningstjänsten i Örnsköldsvik 45-60 minuter.

Utrustning och utbildning

Ulvöhamn saknar en akutväska med nödvändiga preparat för akutinsatser och smärtlindring. Medicinskt behöriga vilka vistas här som tillfälligt boende eller turister kan därför inte alltid göra en fullgod insats.

Vi har en på privat initiativ anskaffad defibrillator som hanteras frivilligt av räddningstjänsten. Övrig utrustning i form av bår, filter, förband etc. underhålls men utan de kvalitetskrav som kännetecknar landstingets medicinska verksamhet.

Enklare korta utbildningar har förekommit men det finns ingen systematisk, återkommande utbildning, varken i räddningstjänstens eller landstingets regi.

IVPA – I Väntan På Ambulans.

Enligt handlingsprogrammet för trygghet och säkerhet ska räddningstjänsten arbeta för att sjukvårdsinsatser enligt IVPA utvecklas genom överenskommelse med landstinget.

Enligt gällande avtal mellan Landstinget Västernorrland, Kommunförbundet i Västernorrland och länets kommuner ska räddningstjänstens personal utrustas och erhåller utbildning jämförbar med ambulanspersonal.

I den planering som nu gäller kommer dock brandvärnen att utrustas med IVPA först när alla deltidsbrandkårer är klara. Beroende på hur många utbildningar som landstinget har möjlighet att genomföra varje år så innebär detta att en utbildning av brandvärdet på Ulvön ligger ungefär 3-4 år framåt i tiden. Vi tycker inte att detta är acceptabelt.

Myndigheternas ansvar

Kapellaget anser att samhällsbyggnadsnämnden både inom kommunen och utåt i samhället skarpare borde företräda skärgårdens säkerhetsintressen. Nedprioriteringen i IVPA-utvecklingen och den kallsinniga attityden till begäran om modern utrustning för brandbekämpning i Ulvöhamn ser vi som en bristande medvetenhet om den utsatthet som finns i skärgårdsmiljön, med dess långa utryckningsavstånd.

I sammanhanget vill vi även erinra om att Landstinget Västernorrland f n saknar egen ambulanshelikopter och ej heller har avtal med Östersund eller Lycksele om sådan helikopter.

Utvecklingsperspektiv

Örnsköldsviks kommun har under senare år tagit olika steg mot en utveckling som innebär ökad exploatering och ökad turism i den skärgård där Ulvöhamn utgör centrum. En sådan utveckling medför påfrestningar på den befintliga infrastrukturen och kräver även en översyn av de resurser som finns för säkerhet och skydd. I den *Översiktsplan för Norra Ulvön* som antogs av kommunen i januari 2011 behandlas de särskilda åtgärder som måste vidtas för brandskyddet. Projektet *En skärgård i världsklass* har inte detta fokus, men ingen kan förneka att en skärgård som är i världsklass måste utvecklas med målsättningen att den medicinska tryggheten närmar sig den som erbjuds på fastlandet. Kommunen har även ett *Handlingsprogram för trygghet och säkerhet*² där en del av de frågor som nu berörs finns upptagna.

² Beslutat (reviderat senast) KF/2008:259 2008-09-29 § 175. Giltighetstid 2008-2011

Ulvö kapellag hemställer

att räddningstjänsten ges resurser att utveckla ett systematiskt brandsäkerhetsarbete för Ulvön med omnejd med angivna säkerhetsmål för Ulvöhamn som prioriterat brandsäkerhetsområde (2.3.5 *Handlingsprogrammet*)

att detta arbete ska innefatta förebyggande åtgärder med avseende på sotning, underhåll av brandteknisk utrustning m m samt systematisk och återkommande utbildning av arbetsledare och personal

att räddningstjänsten ges resurser att anskaffa utrustning för sprinkleranläggning till Ulvöhamn

att nämnden som ett led i det förebyggande arbetet verkar för lokala ordningsföreskrifter som förbjuder öppen eld i eller i närheten av sjöbodar

att samhällsbyggnadsnämnden verkar för ett IVPA för Ulvön, eventuellt samordnat med räddningsvärnen på Grisslan och Trysunda

att nämnden oberoende av detta ger räddningstjänsten resurser att utrusta och utbilda räddningsvärnets personal i s k defibrillering (3.3 *Handlingsprogrammet*)

att nämnden dessutom verkar för att legitimerad medicinsk personal som befinner sig på Ulvön, som boende eller besökare, erhåller tillgång till en av räddningsvärnets förvarad akutväska

För Ulvö kapellag

Janne Bagge
Ordförande

Tom Sahlén